

Dosarul nr.2r-530/23
2-19057922-01-2r-28112023

Instanța de fond: Judecătoria Orhei, sediul Rezina (Ivan Parii)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Ana Panov, Angela Braga, Viorica Mihaila)

DECIZIE

07 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Ion Malanciuc
Diana Stănilă

examinând recursul declarat de către Cuț Mihail,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Cuț Mihail
împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Frați”, Cleinic Ana, Cleinic Alexandru
și Cleinic Dmitri cu privire la rezoluțiunea contractului de antrepriză și încasarea
sumei,

împotriva încheierii din 19 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a restituit cererea de apel depusă de către Cuț Mihail, din motiv că apelantul nu a
îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel,

c o n s t a t ă :

La 31 mai 2019, reclamantul Cuț Mihail a înaintat acțiune civilă împotriva SRL
„Frați”, Cleinic Naum, prin care a solicitat rezoluțiunea contractului de antrepriză din
18 iulie 2016, încheiat între SRL „Frați” și Cuț Mihail; încasarea în mod solidar de
la părâți a sumei de 185.000 dolari SUA, achitată în temeiul contractului de antrepriză
din 18.07.2016 și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 11 iulie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, s-a înlocuit
pârâtul Cleinic Naum, care a decedat la 02 decembrie 2018, cu succesorii săi în
drepturi Cleinic Ana, Cleinic Alexandru și Cleinic Dmitri. (f.d. 40-41, vol. I)

La 30 iunie 2020, reclamantul Cuț Mihail și-a concretizat pretențiile din acțiune
și a solicitat rezoluțiunea contractului de antrepriză din 18 iulie 2016, încheiat între
SRL „Frați” și Cuț Mihail; încasarea în mod solidar de la SRL „Frați”, Cleinic Ana,
Cleinic Alexandru și Cleinic Dmitri a sumei de 185.000 dolari SUA, achitată în
temeiul contractului de antrepriză. (f.d. 105, 112, vol.I)

Prin hotărârea din 30 mai 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, s-a respins
ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Cuț Mihail împotriva SRL
„Frați”, Cleinic Ana, Cleinic Alexandru și Cleinic Dmitri privind rezoluțiunea
contractului de antrepriză și încasarea în mod solidar de la SRL „Frați”, Cleinic Ana,
Cleinic Alexandru și Cleinic Dmitri a sumei de 185.000 dolari SUA, achitată în
temeiul contractului de antrepriză.

S-a încasat de la Cuț Mihail în beneficiul Anei Cleinic Ana, Alexandr Cleinic și
Dmitrii Cleinic cheltuielile de asistență juridică în suma de 5000 lei.

Înscrisurile în litigiu: confirmarea primirii sumelor bănești (Подтверждение

получения денежных средств по договору подряда от 18.07.2016) din 18 iulie 2016, obligația de garanție (гарантийное обязательство о солидарной ответственности Клейник Наума Николаевича по договору подряда от 18.07.2016) pe două file, precum și mostrele pentru cercetare comparativă prezentate experților judiciari prin încheierea instanței din 01 octombrie 2020, a se păstra la materialele cauzei civile, iar în baza art. 141 din Codul de procedură civilă, la cerere, urmînd a fi restituite persoanelor care le-au prezentat, după ce hotărîrea judecătorească va deveni irevocabilă.

La 28 iunie 2023 Cuț Mihail a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărîrii din 30 mai 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, prin care a solicitat casarea hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri de admitere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 06 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel, s-a comunicat lui Cuț Mihail necesitatea prezentării apelului motivat, stabilindu-i-se un termen de 10 zile din momentul primirii copiei încheierii pentru lichidarea neajunsurilor menționate (f.d. 183-184, vol. II).

Prin încheierea din 19 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Cuț Mihail, din motiv că apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368, alin. (1) din Codul de procedură civilă (f.d. 186-191, vol.II).

Împotriva încheierii instanței de apel, Cuț Mihail a depus recurs, la 01 noiembrie 2023, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel din 19 octombrie 2023, cu restituirea cauzei spre examinare a apelului în instanța de apel (f.d. 195-199, vol. II)

În motivarea recursului, Cuț Mihail a invocat dezacordul cu încheierea contestată, întrucât, despre emiterea acestei încheieri, recurentul a aflat la 23 octombrie 2023 din informația comunicată de către avocatul Cujbă Victor, care prin accesarea Portalului Național al Instanțelor Judecătorești, a aflat despre existența încheierii contestate cu recurs, care a fost publicată pe site-ul instanței la 20 octombrie 2023.

Ca urmare, la 23 octombrie 2023 a accesat și poșta electronică, unde a aflat despre încheierea din 06 septembrie 2023, în care Curtea de Apel Chișinău nu a dat curs apelului depus de Cuț Mihail, fiindu-i acordat un termen de 10 zile de la recepționarea acesteia pentru înlăturarea neajunsurilor, care a fost expediată de pe adresa irina.pintea@justice.md la 26 septembrie 2023 la adresa de e-mail mihailcuts@gmail.com.

A precizat recurentul că, fiind pensionar, nu verifică corespondența de pe e-mail mihailcuts@gmail.co, aceasta fiind deschisă în perioada când era încadrat în câmpul muncii, iar la moment practic nu o folosește.

De asemenea a specificat că, încheierea instanței de apel din 06 septembrie 2023 nu a fost publicată pe Portalul Instanțelor Judecătorești, nu a fost expediată prin poștă cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, fapt prevăzut la art. 100 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă.

A mai menționat recurentul că, deși la materialele cauzei a fost anexat mandatul avocatului Cujbă Victor, care îi acordă asistență juridică pe cauza din speță și care conține adresa de e-mail a avocatului, încheierea din 06 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău nu a fost expediată la adresa acestuia.

Trimiterile și referirile instanței de apel în încheierea din 19 octombrie 2023 la

prevederile Legii privind identificarea electronică și serviciile de încredere nr. 124 din 19.05.22, în vigoare la 10 decembrie 2022, le consideră irelevante, deoarece potrivit art. 1 din această Lege are drept scop asigurarea funcționării la un nivel adecvat a pieței naționale în domeniul securității mijloacelor de identificare electronică și a serviciilor de încredere, precum și stabilește cadrul normativ de bază pentru utilizarea semnăturilor electronice, sigiliilor electronice, mărcilor temporale electronice, documentelor electronice, serviciilor de distribuție electronice înregistrate și serviciilor de certificare pentru autentificarea paginii web. Încheierea din 06 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău nu reprezintă un document electronic în sensul Legii menționate, cu utilizarea semnăturilor electronice, sigiliilor electronice, mărcilor temporale electronice.

Mai mult ca atât, conform art. 40 alin. (7) din Legea privind identificarea electronică și serviciile de încredere nr. 124 din 19.05.2022, modul de utilizare a documentelor electronice în cadrul procedurilor judiciare este reglementat de legislația procesuală.

Cu referire la termenul de procedură de 10 zile din momentul primirii copiei încheierii instanței de apel din 06 septembrie 2023 pentru prezentarea apelului motivat, recurentul a indicat că, dat fiind faptul că încheierea respectivă a fost recepționată la 23 octombrie 2023, în temeiul prevederilor art. 115 din Codul de procedură civilă solicită prelungirea termenului de procedură stabilit în încheierea din 06 septembrie 2023.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimă, prin intermediul oficiului poștal, fapt confirmat prin scrisoarea datată cu 28 noiembrie 2023 (f.d.218, vol.II).

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea de restituire a cererii de apel la 19 octombrie 2023, iar cererea de recurs a fost depusă la 01 noiembrie 2023. (f.d. 195, vol. I)

Din textul cererii de recurs rezultă că, Cuț Mihail a luat cunoștință de încheierea de restituire a cererii de apel la 23 octombrie 2023. Astfel, recursul este declarat în termen.

Examinând recursul declarat, prin prisma argumentelor invocate de recurent și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept pertinente speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii din 19 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: să respingă recursul și să mențină încheierea.

Materialele cauzei atestă că la 28 iunie 2023, Cuț Mihail a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 30 mai 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, solicitând admiterea acestuia cu casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a cererii sale de chemare în judecată. (f.d.153, 154, 155, 156, vol. II).

Prin încheierea din 06 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Cuț Mihail, cu acordarea apelantului, termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheieri pentru prezentarea cererii de apel motivat.

Totodată, l-a informat pe Cuț Mihail despre consecințele art.369 alin.(1) din Codul de procedură civilă, ce survin în urma neexecutării încheierii (f.d.183-184, vol. II).

Prin încheierea din 19 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Cuț Mihail împotriva hotărârii din 30 mai 2023 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, pentru neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel, expuse în încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin. (1) din Codul de procedură civilă (f.d.186-191, vol. II).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel corect și întemeiat, prin prisma art.369 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă, a restituit cererea de apel depusă de Cuț Mihail.

În argumentarea concluziei enunțate, instanța de recurs relevă că încheierea din 06 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Cuț Mihail, cu acordarea termenului de 10 zile pentru înlăturarea neajunsurilor a fost expediată de către instanța de apel apelantului Cuț Mihail, prin intermediul poștei electronice, la adresa de e-mail indicată de acesta personal în cererea sa de apel nemotivată (f.d.153, 154, 155, 156, vol. II), la 26 septembrie 2023, ora 14:15, fapt confirmat prin extrasul de pe poșta electronică anexat la materialele cauzei. (f.d.185, vol. II)

Astfel, din sensul art.111 din Codul de procedură civilă în coroborare cu art. 112 din Codul de procedură civilă, Cuț Mihail urma să prezinte cererea de apel motivat, calculând termenul de procedură acordat de către instanța de apel din data expedierii, prin intermediul poștei electronice, a actului judecătoresc al instanței de apel datat cu 06 septembrie 2023.

Or, conform art. 45 alin. (1) și (2) al Legii nr. 124 din 19 mai 2022 privind identificarea electronica și serviciile de încredere, dacă semnatarul sau creatorul sigiliului electronic și destinatarul documentului electronic nu au convenit altfel, moment al expedierii documentului electronic se consideră momentul intrării acestuia în sistemul informațional care nu este controlat de către semnatar sau creatorul sigiliului electronic ori de către intermediarul în circulația electronică a documentelor care expediază documentul electronic în numele semnatarului sau al creatorului sigiliului electronic. Dacă semnatarul sau creatorul sigiliului electronic și destinatarul documentului electronic nu au convenit altfel, momentul recepționării documentului electronic se consideră momentul intrării acestuia în sistemul informațional indicat de destinatar. În cazul în care destinatarul documentului electronic nu a indicat sistemul informațional respectiv, documentul electronic se consideră recepționat din momentul intrării acestuia în sistemul informațional al destinatarului, iar în cazul în care destinatarul nu dispune de un asemenea sistem – din momentul extragerii de către destinatar a documentului electronic din sistemul informațional prin care a fost transmis.

Iar, potrivit art.22 alin. (1), (3), (4) lit.c) și alin. (5) din Codul civil, se consideră notificare, comunicarea unui act juridic sau a unei informații într-un scop juridic. Notificarea produce efecte din momentul când ajunge la destinatar, cu excepția cazului în care aceasta prevede un efect întârziat. Notificarea se consideră ajunsă la destinatar: în cazul unei notificări transmise prin poșta electronică sau prin alt mijloc de comunicare individuală, când poate fi accesată de către destinatar. Notificarea se consideră că a ajuns la destinatar după îndeplinirea uneia dintre cerințele prevăzute la alin.(4), oricare dintre acestea este îndeplinită mai întâi.

Contrar cadrului normativ enunțat, Cuț Mihail nu a înlăturat neajunsurile menționate în încheierea din 06 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău în termenul stabilit, fapt ce a impus emiterea încheierii din 19 octombrie 2023.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că Cuț Mihail, depunând la 28 iunie 2023, apel nemotivat împotriva hotărârii din 30 mai 2023 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini cerințele legale, fapt, ignorat de acesta.

Mai mult, Cuț Mihail, în cererea de apel nemotivată a indicat faptul că își rezervă dreptul de a prezenta motivele cererii de apel după ce va face cunoștință cu hotărârea motivată a primei instanțe. (f.d.153,154,155,156, vol.II)

În acest context, Completul de judecată remarcă și faptul că Cuț Mihail, începând cu data depunerii cererii de apel nemotivate urma să întreprindă toate acțiunile în vederea monitorizării etapelor ce urmau a fi întreprinse de către instanța de apel asupra chestiunii de primire a apelului depus, inclusiv și a verificării corespondenței de pe e-mail mihailcuts@gmail.co, pe care personal l-a acordat instanței.

Astfel, argumentul recurentului precum că nu a cunoscut despre încheierea din 06 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, deoarece la moment nu utilizează poșta electronică și nici nu verifică corespondența de pe e-mail mihailcuts@gmail.co, acesta fiind creată în perioada când era încadrat în câmpul muncii, Completul de judecată îl consideră irelevant din motiv că însăși Cuț Mihail, în cererea sa de apel, a indicat instanței pentru corespondență adresa electronică mihailcuts@gmail.co.

Or, neaccesarea poștei electronice de către participanții la proces pentru verificarea corespondenței nu poate fi imputată instanței de judecată ca lipsă de comunicare a actelor procedurale, or, această modalitate de notificare a actului judecătoresc emis, se încadrează în rigorile art. 100 alin.(1) din Codul de procedură civilă în coroborare cu art. 45 alin. (1) și (2) al Legii nr. 124 din 19 mai 2022 privind identificarea electronica și serviciile de încredere și art.22 alin. (1), (3), (4) lit.c) și alin. (5) din Codul civil.

De altfel, din considerentele enunțate, instanța de recurs cataloghează ca fiind nefondat argumentul recurentului privind necomunicarea de către Curtea de Apel Chișinău a încheierii din 06 septembrie 2023, respectiv, imposibilitatea înlăturării neajunsurilor cererii de apel în termenul acordat de 10 zile.

Mai mult, este responsabilitatea exclusivă a recurentului de a-și verifica corespondența expediată la e-mail-ul personal, pe care însuși l-a indicat și acordat instanței de judecată în vederea comunicării actelor de procedură.

Iar, depunând apel nemotivat, Cuț Mihail era conștient de faptul că urmează să prezinte și apelul motivat, respectiv, ținea de obligația dânsului de a depune diligența necesară de a se interesa de soarta dosarului și la ce etapă procesuală se află acesta, inclusiv de a solicita încheierea din 06 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău pe suport de hârtie și de a o executa în termenul acordat.

Or, în hotărârea *Gurzhyy versus Ucraina* (01 aprilie 2008), în care reclamantul nu a primit copii ale hotărârilor judecătorești, care i-au fost transmise de instanța locală prin poștă obișnuită, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a considerat că, a fost chemată să examineze nu numai ce măsuri au fost luate de autoritățile judiciare pentru a se asigura că reclamantului i-au fost comunicate cu promptitudine deciziile, dar și acțiunile pe care reclamantul le-a luat pentru a se informa cu privire la evoluția procedurilor sale.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiat argumentul recurentului precum că instanța de apel i-a îngrădit dreptul de acces liber la justiție, la un proces echitabil și recurs efectiv, or, din materialele cauzei rezultă că Curtea de Apel Chișinău a creat condițiile necesare prevăzute atât de legislația națională, cât și de cea internațională, asigurându-i lui Cuț Mihail posibilitatea de a-și valorifica efectiv drepturile sale procesuale, care însă nu a dat dovadă de diligență în realizarea drepturilor sale.

De asemenea este neîntemeiată și critica recurentului referitor la faptul că, deși la materialele cauzei a fost anexat mandatul avocatului Cujbă Victor, care îi acordă asistență juridică pe cauza dată și care conține adresa de e-mail a avocatului, încheierea din 06 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău nu i-a fost expediată în adresa acestuia.

În contextul dat, Completul de judecată reține că, Cuț Mihail în cererea de apel a indicat doar adresa sa de domiciliu, fără a face careva mențiuni referitor la acordarea unei asistențe juridice de către avocatul Cujbă Victor și inclusiv, despre faptul că corespondența urmează a fi transmisă la adresa acestuia, or, instanța de apel, la etapa intentării procedurii în apel, verifică doar dacă cererea de apel întrunește exigențele prevăzute de lege și, după caz, întreprinde acțiuni de acordare a unui termen pentru lichidarea neajunsurilor cu expedierea actelor procedurale la adresa indicată în cerere de apel.

În circumstanțele descrise, Completul de judecată reține că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată privind restituirea cererii de apel în rezultatul nelichidării neajunsurilor, este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

Articolul 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prevăd că participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Totodată, potrivit art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte, iar potrivit art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Articolul 10 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă prevede că, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din

11 septembrie 2007, Pîrnău ș.a. vs Republica Moldova din 31 ianuarie 2012 și SA „Universul” vs Republica Moldova din 10 iulie 2012).

Pornind de la cele menționate supra, coroborate cu probele administrate la dosar, instanța de recurs apreciază întemeiată poziția instanței de apel referitoare la faptul că apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel date prin încheierea din 06 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și prin urmare, corect a dispus restituirea cererii de apel depuse de Cuț Mihail.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că încheierea instanței de apel este legală, iar argumentele invocate de Cuț Mihail sunt declarative și neîntemeiate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și a menține încheierea contestată, care face obiectul prezentului recurs.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Cuț Mihail.

Se menține încheierea din 19 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Cuț Mihail împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Frați”, Cleinic Ana, Cleinic Alexandru și Cleinic Dmitri cu privire la rezoluțiunea contractului de antrepriză și încasarea sumei.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciu

Diana Stănilă